	ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ	Број:
		10/9-25
	ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ	Датум: 9.2.2016.

Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу
подносимо следећи извештај:

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ:

1. Састав комисије:

1. Доцент др Милена Каличанин
2. Редовни професор др Лена Петровић
3. Доцент др Данијела Петковић

2. Одлука Већа департмана за англистику број 10/5-74 од 8. јула 2015. године.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног родитеља, презиме
Кристина Новица Ђорђевић
2. Година уписа на мастер академске студије
2014/2015.
3. Назив студијског програма
Мастер академске студије англистике

III НАСЛОВ – МАСТЕР РАДА:

From Pastoral Arcadia to Urban Hopelessness: Spiritual Transformation in Shakespeare's *As You Like It* and Beckett's *Waiting for Godot* and *Endgame*
(Од пасторалне аркадије до урбаног безнађа: духовна трансформација у Шекспировој драми
Како вам драго и Бекетовим драмама *Чекајући Годоа* и *Крај партије*)

IV ПРЕГЛЕД-МАСТЕР РАДА:

Мастер рад под називом *Од пасторалне аркадије до урбаног безнађа: духовна трансформација у Шекспировој драми Како вам драго и Бекетовим драмама Чекајући Годоа и Крај партије* који је понудила кандидаткиња Кристина Ђорђевић написан је на енглеском језику, има 65 страна закључно са библиографијом. Поред приложених апстраката тезе на енглеском и српском језику (3-4), рад се састоји из четири поглавља и то: Introduction 5-19; *As You Like It*: Analysis 20-38; The Alienated World in Samuel Beckett's *Waiting for Godot* and *Endgame* 39-57; Conclusion 58-62; Bibliography 63-65.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА -МАСТЕР РАДА:

Предмет истраживања рада на тему *From Pastoral Arcadia to Urban Hopelessness: Spiritual Transformation in Shakespeare's As You Like It and Beckett's Waiting for Godot and Endgame* представља критички приказ значаја пасторалне теме од ренесансног до модерног периода описаног у Шекспировој драми *Како вам драго* и у Бекетовим драмама *Чекајући Годоа* и *Крај партије*. У уводном делу рада кандидаткиња Кристина Ђорђевић даје хронолошки преглед развоја пасторале као жанра, да би се у следећем делу рада позабавила представљањем теоријског оквира који ће користити у компаративној анализи драма које чине корпус тезе. Комбиновањем критичких увида Нортрона Фраја, Теда Хјуза и Рајане Ајслер, кандидаткиња истиче релевантност (и неопходност!) транзиције из урбаног, корумпираног у рурални, идилични предео, коју су на себи својствен начин истицали и Шекспир и Бекет, иако, на први поглед, у потпуности хронолошки и жанровски различити аутори.

Након представљања теоријског оквира у уводном делу рада, кандидаткиња се у првом поглављу детаљно бави критичком анализом драме Шекспирове драме *Како вам драго*. Централна пасторална визија драме *Како вам драго* постављена је у шуму Арден. Шекспир посебно наглашава контраст између шуме Арден и војводиног двора. У шуми нема сатова, хијерархије, политике, корупције. Шума је место развоја и моралног исцељења личности. То је место где човек моће да спозна себе, да се промени набоље и да се након властите моралне трансформације врати на двор. Двор код Шекспира представља реалну слику о стању у друштву и о борби за власт, те га карактеришу корупција, раздор, неслога, дивљаштво и амбиција. Уместо да представља цивилизовани свет, истиче кандидаткиња, двор је код Шекспира представљен као варварски свет, док је шума оличење цивилизованости и уљудности. Кристина Ђорђевић изводи закључак да оно што ову Шекспирову драму чини пасторалном јесте успостављање дихотомије између урбаног и руралног, начин на који ликови доспевају у шуму Арден, као и чпњеница да се из шуме врате духовно трансформисани. Шума је место где друштво које је корумпирано, може да се преобрази и излечи.

У анализи ове Шекспирове драме кандидаткиња Кристина Ђорђевић нарочито примењује критичке увиде Теда Хјуза. У студији *Шекспир и богиња целовитости људског бића* (1992), Тед Хјуз прави разлику између реалистичног и митског света. Реалистичан свет сачињава его, док је митски свет духовни део личности, душа. Ова два домена су заправо комплементарна: без њих човек није комплетан, као ни само друштво. Задатак активне ритуалне драме, како тврди Хјуз, а истиче кандидаткиња, јесте да опорави душу (митски домен) и да је поново повеже са егом (реалистичан домен) како би човек поново био

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Број:

10/9-25

Датум:

9.2.2016.

комплетан, излечен. Управо је то описано у драми *Како вам драго*, у којој Орландо у шуми Арден проналази своју сродну душу, Розалинду, мири се са братом Оливером, и тиме преображава свој его и бива духовно просветљен. Француски двор представља реалистичан домен у драми, а како кандидаткиња исправно тврди, из њега долази до транзиције у шуму Арден, митски домен који симболично имплицира морално исцељење. У својој интерпретацији ове Шекспирове драме кандидаткиња такође наводи да се транзиција из двора у шуму може симболично разумети као прелаз из домена искуства у домен невиности, чедности. Кристина Ђорђевић истиче да Хјузов митски домен Шекспирове Арденске шуме заправо одговара визији матријархалног модела партнерства Рајане Ајслер, као и концепту „зеленог света“ Нортропа Фраја, при чему друштво настало на крају комедије, након метаморфозе, представља симболичан повратак идиличном Златном добу.

У трећем делу рада, након представљања основних постулата драме апсурда, чији је један од родоначелника, како тврди Еслин, сам Бекет, кандидаткиња се бави критичком анализом драма *Чекајући Годоа* и *Крај Партије*. Бекет у овим драмама описује савременог човека, у потпуности отуђеног од природе. Једна од илеја коју кандидаткиња уочава у наведеним Бекетовим драмама јесте да људски капацитет да се мисли, осећа, комуницира и ствара управо зависи од односа према природи. Удаљавањем од природе људски живот постаје бесмислен и долази до недостатка комуникације: човек симболично постаје нека врста звери. Ради илустрације ове тезе, кандидаткиња анализира песму савременог шкотског песника Нормана МекКејга *Старе мате и нове*, која се бави описивањем чудовишта модерног друштва. Кристина Ђорђевић истиче МекКејгову, за тезу релевантну, констатацију да су права чудовишта у градовима, а не у неистраженим, немапираним пределима, као резултат удаљавања од природног окружења, идиличне пасторале и алијенације у модерном урбаном друштву. Управо због тога је савременом друштву потребна трансформација и лек, што је упозорење које је Шекспир сликовито представио у драми *Како вам драго*, а Бекет, на себи својствен начин, описао у драмама *Чекајући Годоа* и *Крај партије*.

На први поглед, *Чекајући Годоа* је драма у којој се ништа не дешава, дијалози немају смисла и веома је конфузна, те у потпуности осликава најважније особности Еслиновог театра апсурда на које се кандидаткиња позива у раду. Главни јунаци Владимир и Естрагон су најбољи пријатељи и увек су заједно, иако Естрагон у више наврата предлаже да се растану. Владимир је паметнији и снажнији, тако да он увек помаже Естрагону и штити га. Обојица стално хоће да оду некуда, али не могу јер чекају Годоа. Не зна се ко је Годо, како изгледа, чиме се бави, нити зашто га уопште чекају. Кандидаткиња изводи закључак да њихово чекање представља бесциљност и бесмисленост било каквих људских поступака у модерном друштву. Монотонију Владимира и Естрагона једино прекида појава Поцоа и Лакија, чији однос симболизује однос господара и роба, а који сликовито представља Бекетову критику односа суперирорности/инфериорности на којем почива модерно друштво у целини. Порука коју нам Бекет тако сликовито представља, истиче кандидаткиња, јесте да је узалудно чекање оно што карактерише већину људи у савременом друштву, који бесмислено и узалудно троше време у ишчекивању промене. Они живе у нади да ће се нешто у будућности променити само од себе, те ништа не чине како би до те спасоносне трансформације и дошло. Из исте перспективе, кандидаткиња анализира и Бекетову драму *Крај партије*, која симболично (парадоксално!) почиње реченицом „Свршено је!“. Сама чињеница да је радња драме метафорички завршена пре него је почела осликава бесциљност и бесмисленост

урбане егзистенције у модерном друштву које важи за духовним преображајем. Међутим, допреко потребне метаморфозе друштва никако не долази, главни ликови проводе време у подруму, понижавајући једни друге, борећи се са својим страховима и илузијама о могућим променама. Ваи подрума влада опште мртвило, ништа се конструктивно не догађа, нити решава. У Бекетовом свеопштем безнађу модерног бивствовања, тврди кандидаткиња, крај је неизбежан и, коначно, шаховска игра бива завршена.

Док Шекспир говори о шуми као месту моралне самоспознаје, излечења и духовне трансформације, код Бекета је ова опција дата само у назнакама. Сматра кандидаткиња: наиме, будући да је савремени човек у потпуности неспреман да поново успостави стање пасторалне аркадије, једини излаз из урбаног безнађа назире се у међусобним људским односима, те сама чињеница да Владимира и Естрагона не карактерише однос између слуге и господара и њихова спремност да поделе оно мало рене што имају указује и на идеју која Бекета приближава Шекспировој пасторалној визији. Другим речима, Шекспир је у драми *Како вам драго* указао на трагичне последице погрешних избора својих јунака. Његово друштво је на крају излечено и постаје друштво којем тежимо, друштво какво желимо. Бекет је у својим драмама показао свест о Шекспировом упозорењу, те је кроз песимистичну визију модерног друштва описао урбано безнађе и алијенацију модерног човека. Код Бекета нема спасоносног излечења, јер су људи отуђени од природе те његови јунаци морају да прихвате живот у просечном свету где је и сама људска егзистенција безначајна. Међутим, заједнички чинилац у овим драмама Шекспира и Бекета свакако представља чињеница да обојица описују друштво које је у ишчекивању и у потрази за излечењем.

У закључку рада кандидаткиња поново истиче значај идеје да је духовна трансформација код Шекспира могућа кроз повратак у митски домен пасторалне аркадије, док се код Бекета назире једино кроз покушаје успостављања смисаоне комуникације међу отуђеним представницима модерног друштва.

1. ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Основни закључак истраживања на тему *Од пасторалне аркадије до урбаног безнађа: духовна трансформација у Шекспировој драми Како вам драго и Бекетовим драмама Чекајући Годоа и Крај партије* представља истацање актуелности Шекспировог упозорења о трагичним последицама отуђивања од митског домена пасторалне аркадије. Шекспир је већ у ренесансном периоду, које се заправо и сматра почетком модерног доба, визионарски привилеговао „шуму“ над „двором“, тј. дао је приоритет месту моралног исцељења и самоспознаје над местом које карактерише корупција, раздор, неслога, варварство и нездрава политичка амбиција, како тврди Тед Хјуз. У драмама *Чекајући Годоа и Крај партије*, кандидаткиња Кристина Ђорђевић указује на савремену компоненту Шекспировог упозорења и закључује да је потрага за спасоносним излечењем и духовном трансформацијом модерног друштва, које карактерише урбано безнађе и алијенација модерног човека, итекако присутна и неопходна.

2. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

У понуђеном раду који се одликује јасним, уједначеним стилем, кандидаткиња Кристина Ђорђевић са успехом је одговорила на постављене истраживачке циљеве и доследно својим почетним претпоставкама спровела комплексно истраживање. Приступ теоријској литератури пратило је критичко читање секундарне литературе, пажљиво одабрани теоријски текстови, где је кандидаткиња показала способност да издвоји релевантне идеје признатих теоретичара. Посебна вредност рада лежи у инспиративној интерпретацији оригиналних драмских текстова и логично изведеним закључцима. Кандидаткиња је

	ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ	Број: 10/9-25
	ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ	Датум: 9.2.2016.

показала способност за веродостојну примену релевантних теоријских ставова на књижевни корпус којим се бавила у тези.

4. КОНАЧНА ОЦЕНА -МАСТЕР РАДА

Утисак комисије одређене за вредновање овог мастер рада јесте да је мастер теза *Од пасторалне аркадије до урбаног незнања: духовна трансформација у Шекспировој драми Како вам драго и Бекетовим драмама Чекајући Годоа и Крај партије* кандидаткиње Крстине Ђорђевић урађена у потпуности у складу са образложењем наведеним у пријави теме. Рад садржи све елементе научног рада, од постављања теоријског оквира и избора корпуса, до истраживања, извођења закључака и њиховог образлагања. У тези нису уочени недостаци који би утицали на резултат истраживања. Ова мастер теза представља оригиналан допринос науци пре свега у избору актуелне теме значајне за будућа истраживања у области књижевности и културе, те може послужити као подстицај за друге погледе или полемику у овим областима.

VI ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене рада, Комисија предлаже да се мастер рад под називом *Од пасторалне аркадије до урбаног незнања: духовна трансформација у Шекспировој драми Како вам драго и Бекетовим драмама Чекајући Годоа и Крај партије* прихвати, а кандидаткињи Крстини Ђорђевић одобри јавна одбрана рада.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Доцент др Милена Каличанин

Редовни професор др Лена Петровић

Доцент др Данијела Петковић